

Haarlem, 10 mei 2016

Juryrapport Erik Hazelhoff Jong Talentprijs 2016, voorgelezen door juryvoorzitter prof. dr. Mary Kemperink.

Dames en heren,

Vanavond wordt voor de vierde maal de tweejaarlijkse Erik Hazelhoff Jong Talentprijs uitgereikt. Zoals u weet is dit een prijs uitgelooft aan de auteur van de door de vakjury van de Stichting Erik Hazelhoff Roelfzema Prijs als beste beoordeelde universitaire masterscriptie uit de afgelopen twee jaar (en dan gaat het om de jaren 2014 en 2015). De winnaar van deze prijs ontvangt niet alleen een som geld maar daarboven, en belangrijker nog, een auteurscontract voor publicatie van zijn of haar scriptie in geredigeerde vorm bij uitgeverij Unieboek/Het Spectrum. En dat is ook de uitgever van spraakmakend werk van Eric Hazelhoff Roelfzema zelf.

De jury die dit jaar de winnaar mocht bepalen bestond uit de volgende personen: Jan Hein Furnée, Wiebe de Graaf, Eduard Richter, Tom Verschaffel en mijzelf als voorzitter. Die jury heeft haar handen vol gehad. En dat kwam in de eerste plaats omdat liefst 85 kandidaten hun masterscriptie ter beoordeling hebben ingezonden. Twee jaar geleden waren dat er nog 59. En ook dat waren er weer meer dan de twee jaar daarvoor. We kunnen dan ook wel stellen dat de Jong Talent Prijs een steeds grotere aantrekkingskracht uitoefent op jonge academische schrijvers; en dat komt, denken we, omdat deze prijs niet wordt toegekend aan een schrijver van een boek dat al is uitgegeven, maar omdat – juist omgekeerd – deze prijs aan een beginnend auteur de unieke kans biedt zijn of haar eersteling in druk te zien verschijnen bij een gezaghebbende uitgeverij.

De ingezonden scripties waren qua onderwerpen en onderzoeksterreinen bijzonder gevarieerd en kwamen van een veelheid aan instellingen uit Nederland en Vlaanderen. Ten slotte werden er van de 85 inzendingen in totaal 17 geselecteerd voor de longlist. Ook deze lijst vertegenwoordigt nog een heel scala aan disciplines. We hebben als jury dan ook veel bijgeleerd: over de zestiende-eeuwse drukker Plantijn, over de sociale integratie in Nederland, over de positie van Europa, over de betekenis van bomen in Israël en Palestina, over de Europese vleesindustrie, over de wereldtentoonstelling uit 1939 en over nog veel meer. Het veld van een onderzoeker blijkt ook hier altijd weer groter en rijker dan je denkt, en dat stemt bemoedigend.

Na veel gelezen te hebben en intensief met elkaar van gedachten te hebben gewisseld, konden we ons unaniem vinden in de vaststelling van drie genomineerden. Deze drie betrokkenen weten intussen al dat ze genomineerd zijn, ze zitten ook hier bij ons in de zaal,

STICHTING

ERIK HAZELHOFF
ROELFZEMA PRIJS

maar u weet dat nog niet. Ik stel ze nu dan ook graag aan voor. Het zijn: Jeroen van den Biggelaar, Rick Tazelaar en Simon van der Weele. Iets meer over hun werk.

In zijn scriptie *Moderne architectuur van korte duur. Vier cases van jong gesloopte bouwwerken uit de jaren zeventig* stelt Jeroen van den Biggelaar de volgende intrigerende vraag centraal: hoe komt het dat prestigieuze gebouwen uit de jaren zeventig van de vorige eeuw, zoals Piet Zanstra's Maupoleum in Amsterdam en een aanzienlijk gedeelte van Herman Herzbergers muziekcentrum Vredenburg in Utrecht, onlangs zijn gesloopt, terwijl Nederlandse architectuur van heel kort daarvóór uit jaren 1945-1965 nu juist steeds vaker vanwege haar monumentale waarde wordt beschermd? Op die vraag geeft de auteur antwoord door op basis van veel secundaire literatuur, primaire bronnen en een aantal interviews de recente sloopgeschiedenis van vier architectonische hoogstandjes uit de jaren zeventig zorgvuldig te analyseren. Maar hij doet meer. Tegelijk vormt zijn studie impliciet een pleidooi voor het behoud van deze verdwenen gebouwen en het belang van hun architecten. Dit pleidooi is warm, maar tegelijk ook genuanceerd. Nergens wordt het gelijkhebberig of drammerig. En dat is knap. Wie deze scriptie gelezen heeft, kijkt bewuster naar zijn eigen architectonische omgeving en gaat zich bij sloopwerkzaamheden dezelfde vragen stellen als Jeroen van den Biggelaar deed bij het Maupoleum. Dat ook aan het stilistische aspect van deze scriptie alle zorg is besteed, moge alleen al blijken uit het subtiele rijm in de titel: *Moderne architectuur van korte duur*.

Prof. dr. Willem Mengelberg, het tragische Heldenleven van een dirigent 1871-1951 luidt de titel van de scriptie van Rick Tazelaar. En daarmee is meteen de toon gezet van het tragische eind van de carrière van deze beroemde dirigent die vóór de oorlog onder de Nederlandse bevolking populairder was dan koningin Wilhelmina. Maar toen Mengelberg tijdens de oorlog doorging met dirigeren en zelfs enthousiast optrad in Duitsland, werd hij na de bevrijding gedwongen zijn baton neer te leggen. Rick Tazelaar koos voor zijn scriptieonderzoek een reeds bekend onderzoeksthema, met de ambitie om nieuwe feiten op te sporen en zo een ander licht te werpen op deze fascinerende episode uit de Nederlandse cultuurgeschiedenis. In die doelstelling is hij uitstekend geslaagd. Op basis van nieuwe bronnen maakt hij aannemelijk dat het niet Mengelbergs politieke naïviteit of diens nazisympathie zijn geweest, maar vooral diens extreem verstoorde relatie met het Concertgebouworkest en het verlangen naar nieuwe erkenning die hem ertoe brachten om zich in Duitsland als een coryfee te laten onthalen. Rick Tazelaar heeft een bijzonder leesbare en ook actuele scriptie geschreven die naadloos aansluit bij de hernieuwde interesse in de persoon en dirigent Mengelberg.

In zijn scriptie *Mourning Without Loss: The Affective Life of Grief* stelt Simon van der Weele zichzelf en daarmee ook zijn lezers de vraag of men kan – en mag – rouwen zonder een directe naaste te hebben verloren. Een centrale rol in het onderzoek speelt het kunstwerk *Pas pu saisir la mort* uit 2007 van de Franse kunstenares Sophie Calle. Het gaat hier om een installatie die op de Venetiaanse biënnale te zien was: door middel van een videoprojectie is de kijker getuige van het overlijden van de moeder van de kunstenares. Hetzelfde ongemakkelijke gevoel dat het bekijken van deze installatie al snel oproept (u kunt hem zelf bekijken op youtube als u wilt), datzelfde ongemakkelijke gevoel krijgt ook greep op de lezer van deze scriptie. Ook de vorm van de scriptie is gewaagd te noemen. In een kritische

STICHTING

ERIK HAZELHOFF
ROELFZEMA *PRIJS*

dialogoog met filosofen als Butler en Derrida weet Simon van der Weele interessante vragen te formuleren over sterven, rouwen en verdriet. Hij doet dat in een zeer persoonlijke stijl: zoekend, analyserend en in dialoog met zijn lezers. Aan het einde van zijn kritische en vragende zoektocht concludeert de auteur dat zijn analyse van *Pas pu saisir la mort* hem uiteindelijk heeft geholpen omeen modus te vinden voor rouw zonder letterlijk verlies. Hierbij vat hij dit rouwen op als het aangaan van een verbintenis met het leven van anderen en daarmee als een vorm van zelfverwerkelijking. Van der Weele is erin geslaagd omeen scriptie te schrijven die een overtuigende balans laat zien tussen een persoonlijke zoektocht en een filosofische verkenning.

Wie gaat de Jong Talentprijs nu winnen? We zullen u, en in het bijzonder de drie genomineerden, niet langer in spanning laten. De winnaar is: Jeroen van den Biggelaar met zijn scriptie *Moderne architectuur van korte duur. Vier cases van jong gesloopte bouwwerken uit de jaren zeventig*. Ik nodig hem en de dochter van Eric Hazelhoff Roelfzema, Karna Hazelhoff Roelfzema, graag uit om op het podium te komen.